

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonaë, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiæ, 1677

XXX. De Patientia. Ejus occasiones, & effectus. Indicia verae patientiae. Ad omnia mala ferenda paraenesis, & documenta. Necessitas Perseverantiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

& lætus moritur, qui se singulis diebus effert; cui concessum est vivere vitâ peracta. Non potes benè vivere, nisi quotidie moriaris.

CAPUT XXIX.

De Magnanimitate. Viri magnanimi descriptio.

1. **M**agnum aliquid ipso nomine sonat Magnanimitas, excelsa virtus; cujus robustissima vis est, semperque tendens ad magna. Sine hac irritus cadet omnis conatus reliquarum virtutum: nam cum multæ in earum exercitio ne occurrant difficultates, adversus eas mens erigi, & contra audentior ire debet: nec prius abstinere, quam perruptis interpositis obicibus, ad boni sibi propositi adeptionem generose peringat. Hoc præstat homini Magnanimitas: quæ ad magna & heroica opera semper inclinatur; Deique ope subnixæ, securè ac promptè res quæque difficiles aggreditur. Audendum est aliquid, si vis aliquid esse. Non potest parvo res magna constare. Magna res est homo, cum verè est homo.

2. Magnus animus ad magna semper aspirat, eaque omnia velut minuta contemnit, quæ pro maximis vulgus operat. Opera quidem efficit, quæ multo honore sint digna; sed ipsum honorem, & denegatum non ambit, & spernit oblatum, nisi aliter exigant Dei honor, & obedientia. Nihil ad ostentationem, omnia ad conscientiam refert: recteque facti non ex populi sermone mercedem, sed ex facto petit. In edito stat semper, excelsus, insuperabilis, par sibi in omni rerum statu: nec locis altioribus se ingerit, contentus magnitudine suâ. Super omnia eminet omnium dominus; & ideo nulli se submittit, neminem rogat; quia extra se nullâ re indiget. Nihil est quod ipsum terreat, aut incurvet. Se profert, & spectari vult non vanitatis studio; sed attento gradu, in quo degit, & Dei donis, quibus refulget. Stat tamen cum his inconcussa humilitas summa coram Deo; quia omnia bona sua, omnemque gloriam in ipsum refundit pro certo sciens, se ex se ipso nihil habere, nihil posse, nihil esse. Hoc est virtutis fines agnoscere, de se suisque rebus humillimè sentire; iisdem tamen habitis honores salvâ modestiâ non repudiare. Sequi debet gloria, non appeti.

3. Excipit adverso pectore omnia adversantium tela, nihil reluctans; ut ad summum virtutis

fastigium perveniat. Cum viris mediocribus & infimis modestum se ac moderatum exhibet: coram Principibus & opulentis nec se projicit, nec adulatur, nec eorum potentiâ suam opprimi finit libertatem. Quæ odio vel amore digna sunt, apertè odit, apertè amat: quæque palàm dici vel fieri debent, liberè loquitur & operatur, quia nihil timet aut sperat. Facit eadem, quæ cæteri hominum, sed non eodem modo; atque ideo utitur dissimulatione in vulgus, nec se facillè populo miscet. Non meminit injuriarum; & in his, quæ necessariò perferenda sunt, nec querulus, nec supplex est. Paucos laudat, nec ipse laudari optat; sed facere laude digna. Non vivit alterius nutu, nisi amici & Superioris: neque facillè admiratur, quia nihil illi magnum, vel novum videtur. In omni casu se ipso tutus, nullis rerum movetur eventibus. Motum habet tardum, vocem gravem, orationem stabilem ac sedatam: non enim festinat, qui paucis rebus studeo; nec vehementer contendit, qui se ipso contentus est.

CAPUT XXX.

De Patientia. Ejus occasiones, & effectus. Indicia vera Patientiæ. Ad omnia mala ferenda parænesis, & documenta. Necessitas Perseverantiæ.

1. **P**atientia est virtus, quâ mala hujus sæculi æquo animo sustinemus. Quia verò hæc mala plurima sunt; varia sortitur nomina, pro varietate malorum, in quibus sustinendis versatur. Patientia propriè dicitur, cum injurias fortiter excipit: *Æquanimitas*, cum in ferendâ justurâ bonorum exteriorum occupatur: *Longanimitas*, cum pectus munit adversus rei expectatæ dilationem: *Constantia*, cum firmat voluntatem ad alia quæcunque mala, propria & aliena, privata & publica, toleranda. Nulla est virtus, cujus exercendæ crebriores incidant occasiones. Tot enim irruunt malorum agmina, tot nos obsident adversarii; ut rectè dictum sit; Militiam esse vitam hominis super terram. Nullum penè momentum labitur, quo strenuè dimicandum non sit. Ut desint externi hostes, satis sibi quisque infestus est. Ex nobis, & in nobis nascuntur, quæ nos cruciant & exercent. A fletu auspicamur vitam, rudes ad omnia, nisi ad lacrymas. Hoc primùm discimus; huic rei incumbimus usque

ad mortem. Inveni plures sunt, qui non riserint: nemo, qui nunquam fleverit. Patientia itaque necessaria est, ut pectus muniatur, spiritum roboraret, virtutes perficiat. Nemo potest cognoscere quantum valeat, nisi tribulationibus exerceatur. Non est sapiens, qui non est patiens.

2. Malè est homini, qui nunquam adversam fortunam expertus est. Ajunt Medici, nihil magis metuendum, quam nimis bonam habitudinem; sed & nautis nimia malacia suspecta est. Si te verberat & lacerat calamitas, non est sævitia sed certamen. Nisi dimices, non vinces: nisi viceris, non triumphabis. Quod si oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam; tu præsumes alienæ felicitatis particeps fieri absque ulla tribulatione? Erras toto coelo, si aliam tibi viam fingis, quâ migres ad Cælum. Virtutis sacramenta hæc sunt; bona facere, & mala pati. Indicia verò jam adeptæ patientiæ sunt, aliena mala æquanimiter ferre, inter flagella Dei non murmurare, eorum qui mala inferunt consortium non fugere, inter contumelias ab odio custodiri, divinæ voluntati quæcumque nos angunt adscribere, in malis silere, mala inferentes diligere, illatas injurias soli Deo conqueri, seque illi paratum ad omnes ærumnas offerre cum gaudio & gratiarum actione. Denique verè patientes esse dignoscitur, qui erga proximi imperfectiones impatiens non est.

3. In bonorum externorum jacturâ magnum solacium est, infidam eorum conditionem perpendere. Quicquid possides, quicquid amas, naturalem retinet fugacitatem: apud te est, tuum non est. Noli tibi imaginariæ stabilitatis desiderio illudere. Nihil firmum infirmo, nihil fragile æternum præter virtutem. Hoc unum contingit immortale mortalibus: cætera suam mortem secum ferunt. Ergò quæcumque habes, eo loco pone, ut magnum sit inter te, & illa intervallum. Viro bono nihil eripitur; quia nihil possidet tanquam suum. Cur gemis amisso nummulo, elato filio, succensâ domo: perditâ autem modestiâ, verecundiâ, fortitudine, non ploras? Atqui hæc bona tua sunt, & tui juris: illa nec bona, nec tua sunt. Si doles, cum ea amittis; te dignum, qui amitteres, ostendis. Nihil te admisisse putares, si nihil inordinatè diligeres. Externa sapientem non angunt, quia non tangunt.

4. Opus aliquod aggressurus, omnia ejus adjuncta considera: plura invenies, quibus turbari

mens tua poterit, si non fuerint prævisâ. Puerum vocas? fieri potest, ut præsto non sit, vel ut nihil agat ex animi tui sententia. Ad aliquem iturus es? fieri potest, ut inclusus sit, ut occludantur tibi fores, ut ille te negligat. Hæc prævide, & omnia secunda tibi accident. Ille me hodie non admisit, cum alios admitteret: sermonem meum averlatus est: me in imo collocavit: querelæ sunt nausentis animi, in quas felices & delicati ac imprudentes incidunt. Non hæc observat, qui his non afficitur; qui scit, hæc omnia vitæ hujus tributa esse. Optimum autem est pati, quod emendare non potes. Si cujus malitiâ vel impudentiâ offenderis; cogita, an fieri possit, ut nulli sint in mundo improbi & impudentes. Quod si hoc fieri nequit; quid accidit novi, si vir malus & impudens more suo malè agit? Vide, ne potius tu arguendus sis, qui non prævideris hunc ita peccaturum. Semper sibi constitit mundus: vitia sunt, ubi sunt homines.

5. Cum aliquâ afficeris pœnâ, attende, non quid patiaris, sed quid feceris. Si verum tibi dixeris, acrioribus flagellis te dignum fateberis. Deus est, quo auctore cuncta proveniunt. Ipse te castigat, ut sanet, ut exerceat, ut induret, & sibi præparet. Futuris malis reservat eos, quibus indulgere videtur. Unde possum scire, quantum animi tibi sit adversus paupertatem, si divitiis affluis. Undè dignoscam, quantum habes constantiæ adversus ignominiam & odium populi, si inter plausus senescis? Audivi te, cum alios in tribulationibus consolareris: opto te audire, consolantem te ipsum, & tibi ipsi imperrantem, ne doleas. Si medico urenti, & membra secanti & gratias habes, & mercedem persolvis; cur Dei medicinæ non acquiescis? Amentia est, putare damna, quæ sunt remedia. Si paupertas, si ægritudo, & cætera, quæ mala vocas, possent tecum verbis contendere, insultarent tibi, & dicerent: Quid mihi, homo, adversaris? Num aliquo bono meâ culpâ privaris? Prudentiâne, an justitiâ, an fortitudine? An non licet mecum lato animo esse? Bona erunt, quæ mala putas, si super ea inconcussus eminueris. Magnum malum est, malum ferre non posse.

6. In alienis casibus potes aliquandò constantiam dissimulare, nunquam autem in propriis. Sic tibi fletus communis cum miseris, non fletus causa. Descende, & inclina te afflictis; ut ipsos erigas. Nemo jacentem levabit, nisi se inflectat. Quia verò res omnes duplex manubrium habent, tolerabile unum, alterum intolerabile; si quis

si quis tibi injuriam fecerit, non eâ parte ipsum prehendere, quâ facit injuriam: hæc est enim an-
 sa, quâ ferri non potest. Sed cogita, illum eod-
 em Christi sanguine redemptum esse, ad eam-
 dem gloriam vocatum: sic eum prehendes, quâ
 parte tolerabilis est. Et quia amicitia valdè exi-
 li voce prædita est, ad liberas reprehensiones;
 veritatem ab adversario audire semper studeas.
 Hic perpetuò vigilans, res tuas insensus explo-
 rat: teque facilius mala tua, quàm ipsum fallent.
 Traducet te per vicos & plateas, animique tui
 morbum vel latentem, vel neglectum, ipse ira-
 tus commonstrabit. Ab hoc capere utilitatem sa-
 tage, & consule salutis tuæ. Attentius se ipsum
 circumspicit, qui paratum sibi novit censorem,
 & adversarium.

7. Perseverantia virtutum omnium corona,
 & consummatio est. Inchoantibus præmium
 promittitur, sed datur perseverantibus. Ideò ante
 omnia hoc cura, ut constes tibi. Nihil tam utile
 est, quod in transitu proficit: retrò relaberis, si ad
 ulteriora non contendis: & si incipis stare, de-
 scendis. Constitue, quid velis, & in eo usque ad
 exitum persevera. Inconstantis animi est, novas
 quotidie exercitationes assumere, novas subin-
 dè sibi quarere sedes. Non alibi sis oportet, sed
 alius. Planta, quæ sæpidus transfertur, tandem
 arefcit: & remediorum crebra mutatio impedit
 sanitatem. Si Apostolus, vas electionis, non at-
 tendens quid antè fecisset, sed quid facere debe-
 ret; nequaquam se comprehendisse arbitrabatur:
 quid tibi faciendum erit, cui optabile foret, ut
 posses in fine tuo illius principio comparari? Ar-
 dor litterarum nullâ ætate extinguitur: divitiarum
 amor insatiabilis est: expleri nescit hono-
 rum cupido. Res finem habituræ, sine fine quæ-
 runtur: divinam verò sapientiam, si vel leviter
 degustaveris, continuò te faturum esse putabis?
 Aliter te ad perfectionem invitat, qui dixit;
*Estote perfecti, sicut Pater vester celestis perfectus
 est.* Hæc meta tibi proponitur, ut locum semper
 superesse scias incremento virtutis tuæ.

C A P U T XXXI.

*De Temperantia. Quantum illi conferat Ve-
 recundia. De abstinentia, & Castitate.*

1. **T**emperantia voluptatibus imperat, quæ
 ex gustu & tactu percipiuntur: adsciti-
 tias & superfluas odit & abigit; necessariis ob-

sequitur, quantum recta ratio permittit. Ejus
 regula infallibilis est, solam necessitatem in his,
 quæ ad corpus spectant, pro mensura habere:
 nec unquam ad voluptates, propter ipsas, ac-
 cedere. Hæc virtute efficitur, ne ex homine in-
 jumentum labaris. Ad eam plurimum confert
 Verecundia, frænum pravorum motuum, bo-
 næ indolis index, custos puritatis, testis inno-
 centiæ. Si mentem tuam illa possideat, docebit
 te omnem timere turpitudinem, ab omni actu
 illicito abstinere, Dei præsentiam venerari, te
 ipsum ubique revereri, eamque semper diligere
 intelligibilem pulchritudinem, quæ in operibus
 temperantiæ maximè elucet. Porro tunc vere-
 cundum te esse dignoscet, cum vel ad ipsum in-
 temperantiæ nomen expavesces, cum te parie-
 tes tui tegent, non abscondent: quos plerique
 circumdatos sibi credunt, non ut tutius vivant,
 sed ut peccent occultius. Quid autem prodest,
 recondere te, & oculos hominum auresque vi-
 tare? Tecum semper est Deus, qui ubique te
 videt: tecum conscientia, quæ ubique te accu-
 sat.

2. Usus cibi & potûs, Abstinentia & So-
 brietas; quæ verò ad tactum pertinent, Casti-
 tas & Pudicitia moderantur. Et in usu quidem
 ciborum, difficillimum est, extra metas neces-
 sitatis non abripi. Venter præcepta non audit:
 poscit, appellat, & quotidianum tributum exi-
 git. Sed quàm parvo dimitti possit, quàm mo-
 dicâ sibi contentus sit, nemo recogitat. Cogi-
 mus vitæ servire naturam; famemque & sitim,
 quæ naturalibus remediis facilè sedari possunt,
 variis eduliis & potionibus irritamus. Castitas
 quoque ardua est inter tot libidinis incentiva;
 nisi ea compefeat timor Dei, occasionum fuga,
 sensuum custodia, & maxima sui ipsius reveren-
 tia. Qui seipsum non veretur, nec alios vereri
 poterit. Vis castus esse? contine oculos; ne in-
 vitus ames, quæ incautè aspexisti. Quid fuga-
 cem & falsam creaturæ pulchritudinem admira-
 ris? Expecta paulisper, & jam non erit. Sere-
 nam frontem squalentes arabunt rugæ, mœsta
 teget nubes oculorum faces, dentium ebur sca-
 ber obducet situs. Fuge etiam pravorum consor-
 tium, omnem molliem vitam, carnem jejuniis
 doma, & durius tracta. Perit, qui nimium est
 amans sui sepulchri.